

หลักการทรงงานตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

...ทรงใช้หลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั่นคือ ก่อนจะทำอะไรต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณี และวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างการดำเนินการนั้น จะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขา หรือทำงานให้เขานั้น “เข้าใจ” เราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดตามที่เรามุ่งหวังไว้ “เข้าถึง” ก็เช่นกัน เมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้ว จะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย ...ดังนั้น จะเห็นว่า เป็นการสื่อสารทั้งทางไปและกลับ ถ้าสามารถทำทั้งสองประการได้สำเร็จ เรื่อง “การพัฒนา” จะลงเอยได้ดี เพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากเข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้ และผู้รับ

วิเคราะห์กลุ่มเกษตรกร

เกษตรกรสูงอายุ(ดั้งเดิม)

อายุ 46-55 ปี
อายุ 56-65 ปี
รวม 10.569 ล้านคน (ปี63)

“เกษตรกรเป็นอาชีพที่ลำบาก”
ภูมิใจยึดติดในอาชีพบรรพบุรุษ
การศึกษาน้อย ไม่เปิดใจเรียนรู้
รายได้ต่ำ หนี้สินสูง ปัญหาสุขภาพ

เกษตรกรคิดใหม่ (smart farmer)

อายุ 46-55 ปี
อายุ 56-65 ปี
รวม 1.099 ล้านคน (ปี63)

“เกษตรกรเป็นอาชีพยั่งยืน”
ใจรัก ภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม
การศึกษาปานกลางถึงสูง
เปิดใจเรียนรู้ รายได้-หนี้สินปานกลาง
ถึงสูง เข้าใจธุรกิจเบื้องต้น

เกษตรกรยุคใหม่ (young smart farmer)

อายุน้อยกว่า 18-45 ปี
รวม 13,000 คน (ปี63)

“ใจรัก สานต่อ ช่วยเหลือ รักษา
สิ่งแวดล้อม สถานการณ์โควิด
work life balance”
เปิดใจเรียนรู้ การศึกษาสูง เข้าใจ
เทคโนโลยี ธุรกิจ-การตลาด
รายได้-หนี้สินปานกลางถึงสูง

ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาผู้ประกอบการเกษตร

เกษตรกรสูงอายุ(ดั้งเดิม)

1. **คัดสรรค้กลุ่มเป้าหมาย**
2. **สร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ**
3. **ปรับวิธีคิด เกษตรคือธุรกิจ**
4. เสริมความรู้ เช่น การเงิน, **ศาสตร์พระราชา**, เกษตรผสมผสาน, วิเคราะห์ตัวเอง, **การคำนวณต้นทุน** ฯลฯ
5. **สนับสนุนที่ดินทำกินต้นทุนต่ำ**
6. **เชื่อมโยงเครือข่ายพี่เลี้ยง** ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

เกษตรกรคิดใหม่ (smart farmer)

1. **คัดสรรค้กลุ่มเป้าหมาย “ที่ดี”**
2. **ปรับวิธีคิดแบบนักธุรกิจ**
3. เสริมความรู้ เช่น การเงิน, **ศาสตร์พระราชา**, วิเคราะห์ตัวเอง, **บริหารธุรกิจ**, **ความคิดสร้างสรรค์** ฯลฯ
4. **สนับสนุน** ทุน, งานวิจัย, อุปกรณ์ ฯลฯ
5. **เชื่อมโยงเครือข่าย** ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

เกษตรกรยุคใหม่ (young smart farmer)

1. **คัดสรรค้กลุ่มเป้าหมาย “ที่ดี”**
2. เสริมความรู้ เช่น การเงิน, **ศาสตร์พระราชา**, วิเคราะห์ตัวเอง, **ความคิดสร้างสรรค์** บริหารธุรกิจ, การตลาด ฯลฯ
3. **สร้างโอกาสเข้าถึง** ทุน, งานวิจัย, อุปกรณ์ ฯลฯ
4. **เชื่อมโยงเครือข่าย** ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

รายงาน	จำนวน (ล้านบาท)	ร้อยละของ เกษตรกร ทั้งประเทศ
เกษตรกรทั้งประเทศ	18.024	100.00
- อายุน้อยกว่า 18 ปี	0.309	1.71
- 18-25 ปี	1.295	7.19
- 26-35 ปี	2.339	12.98
- 36-45 ปี	3.064	17.00
- 46-55 ปี	3.889	21.58
- 56-65 ปี	3.474	19.27
- มากกว่า 65ปี	3.206	17.78
- ไม่ระบุ	0.448	2.49
- Smart Farmer	1.099	6.10
- Young Smart Farmer	0.013	0.07

7.547
 ล้านบาท

10.569
 ล้านบาท

ข้อมูลจาก กสท. ณ วันที่ 24 ก.พ. 63

สังคมสูงวัย ระดับสุดยอด (Super Aged Society) ภายในปีพ.ศ.2578
โดยประมาณการว่า จะมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ประชากรประเทศไทย 2560-2579

หน่วย : ล้านคน

	2560	2564	2569	2579
ประชากรรวม	65.52	66.11	66.37	65.10
ผู้สูงอายุ (>60 ปี)	11.14	13.22	15.93	19.53
วัยทำงาน (16-59 ปี)	42.59	42.31	40.49	36.46
วัยเด็ก (1-15 ปี)	11.79	11.24	10.62	9.11
อัตราส่วนการพึ่งพา (Dependency Ratio)	0.54	0.58	0.65	0.79

ข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หลักการทรงงาน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

๑.ทำให้ง่าย ๒.บริการรวมที่จุดเดียว ๓.ไม่ติดตำรา ๔.การมีส่วนร่วม ๕.ประโยชน์ส่วนรวม ๖.ระเบิดจากข้างใน

1. ควรกำหนดแนวทางดำเนินการ บูรณาการข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรทั่วประเทศให้เป็นที่ยอมรับ เข้าถึงง่าย รวดเร็ว
2. ควรกำหนด นโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยบูรณาการในทุกหน่วยงาน
3. ควรกำหนด นโยบายเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกษตรกรก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลให้ เกษตรกรที่ผู้ประกอบการแตกต่างจากเกษตรกรทั่วไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกษตรกรเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการ
4. ควร ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้แก่เกษตรกรทั่วไปเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาตนเองให้ก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
5. ควร ศึกษาวิจัยเรื่องหลักสูตรการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรในกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ได้แก่ นักศึกษาสาขาเกษตรในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อาชีวเกษตร ยุวชนเกษตร โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น

อ้างอิงจาก : แนวทางการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

อมรพิมล พัทักษ์ และ พีรเทพ รุ่งคุณากร ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร

Email : amornphimol.nui@gmail.com ; Email : rungkhunakorn@gmail.com

ตัวอย่างแนวทางการพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการเกษตร

มีการตัดทอนวิดีโอให้เหมาะกับเวลานำเสนอโดยไม่บิดเบือนสาระสำคัญ

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๙ ดี (O๙D) เกิดขึ้นจากการที่ “อ๋ม-คณินนิตย์ ชะนะโม” ศิษย์เก่าจาก คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตัดสินใจเดินทาง กลับมาบ้านเพื่อดูแลคุณแม่ที่กำลังป่วย และหวนคืนสู่ชีวิตที่ดีที่สุดคือชีวิตการเป็นชาวนาชาวสวน

จากการ ทำเพื่อเลี้ยงชีพ ต่อยอดมาเป็น O๙D ศูนย์เรียนรู้ที่ทำเพื่อหล่อเลี้ยงจิตใจ มีเป้าหมายหลักให้เกษตรกรไทยสามารถยืนด้วยลำแข้งของตัวเอง โดยเริ่มจากการร่วมมือ ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฟังพาอาศัยกัน ตั้งนั้นแล้วผลผลิตของ O๙D ในไร่นาสวนที่มีทั้ง ผลผลิตสดๆ และแปรรูปที่มีความหลากหลายมาก และมากพอส่งขายไปทั่วประเทศได้ หมุนเวียนขายสับเปลี่ยนกันไปตลอดทั้งปี

ตัวอย่างแนวทางการพัฒนาเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการเกษตร

มีการตัดทอนวิดีโอให้เหมาะกับเวลานำเสนอโดยไม่บิดเบือนสาระสำคัญ

หลักสูตรโรงเรียนธุรกิจสำหรับเกษตรกร (Farmer Business School: FBS) องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ)

- บทที่ 1: การเกษตรเป็นธุรกิจหรือไม่
- บทที่ 2: เรียนรู้หน่วยนับเพื่อทราบจำนวนทรัพย์สิน
- บทที่ 3: การบริหารจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ
- บทที่ 4: รายจ่าย รายรับ
- บทที่ 5: การตัดสินใจเพื่อเพิ่มรายได้
- บทที่ 6: ค้นหาโอกาสสร้างความหลากหลายให้กับธุรกิจ

- บทที่ 7: การบริหารการเงินตลอดทั้งปี
- บทที่ 8: การเข้าถึงบริการที่ดีทางการเงิน
- บทที่ 9: เพิ่มรายได้ด้วยการพัฒนาคุณภาพผลผลิต
- บทที่ 10: ประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร
- บทที่ 11: เพิ่มกำไรด้วยการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
- บทที่ 12: ก้าวสู่การเป็นนักธุรกิจเกษตร